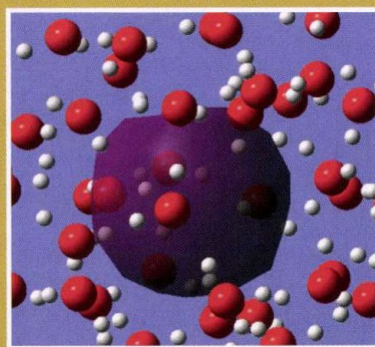

Repülés a bizonytalanba

Charles Lindbergh 1927. május 21-én délelőtt szállt le kis lélekvesztőjével a párizsi Le Bourget repülőtérre, miután 33 és fél órás repülést követően New Yorkból indulva elsőként átrepülte az Atlanti-óceánt. Tettével nemcsak a hotelmágnás R. B. Orteigne-nek a már 1919-ben kiírt 25 ezer dolláros díját nyerte meg, de egy csapásra ő lett a repülés történetének legismertebb úttörője.

Hogyan oldódik az elektron vízben?

Bár a címben feltett kérdés már körülbelül ötven éves múltra tekint vissza, a minden részletre kiterjedő pontos választ még mindig nem ismerjük. Pedig köztudott, hogy folyékony ammóniában oldott alkálifém atomok kék színű oldatot eredményeznek, és a kék szín létrejöttét már jó ideje az ammóniában oldott, azaz szolvatált elektronoknak tulajdonítják.

A fajképződés egyedülálló modelljei

Az élővilág nem minden tagja volt képes olyan gyorsasággal vándorolni, amilyen sebességgel a klíma változott az évmilliók folyamán. Az ennél lassabban vándorló fajok vagy kipusztultak, vagy mint a földikutyák, alkalmazkodtak a megváltozott körülményekhez.

A hátlapon

A Tordai-hasadék

Torda városától nem messze a Hesdát-patak által kialakított, többszáz méter magas, vad sziklafalak között kanyargó, hihetetlen energiával zúduló víz alakította ki ezt a mesebeli tájat, amelyhez számos legenda is fűződik. Az egyik szerint a kunokkal való küzdelem során Szent László a túlerővel szemben visszavonulásra kényszerült a hegy irányába. A kunok könyörtelenül üldözőbe vették a magyar sereget. Szent László ekkor feltekintett az égre és Istenhöz fohászzkodott: ekkor a hegy kettéhasadt.

A különös hely keletkezésének magyarázata a geológusok szerint azonban a karsztosodás. A karszt szó jelentése: tört szikla; a jurakori mészkőben a karsztosodás hatására előbb kisebb barlangok fejlődtek, majd ezek kiterjedése és összekapcsolódása által barlangrendszer alakult ki. Ezek növekedésük során beszakadtak, és ezen beszakadások összeolvadása révén jött létre a hatalmas méretű hasadék, amit a Hesdát-patak eróziós munkája mélyített tovább, míg el nem érte mai formáját. Több, mint 30 barlang található most is a hasadék mentén, ezek némelyikéhez (mint például a Tündérvár nevű barlanghoz) legendák fűződnek, mások régészeti emlékek lelőhelyei.

A gyönyörű táj egyedülálló flórával is rendelkezik. Több, mint 997 fajta növény él itt, ami a Romániában ismert növények egynegyedét jelenti, a mintegy 2 km hosszú hasadék környékén. A lélegzetelállítóan magas sziklafalak, a szurdokban utat törő víz, valamint a természeti értékek gazdagsága az Erdélybe látogatók kedvelt célpontjává teszi a Tordai-hasadékot, de a vadregényes környezet az írókat is megihlette: „A tűz-hűszőlnyi távolra szétnyúlt két sziklafal odafent csak egy keskeny szalagját engedti láttatni a kék égnek, csak a déli sziklakon megtört verőfény tanúsítja, hogy még nappal van.” (Jókai)

PÁSZTOR DÁNIEL

ÉLET ÉS TUDOMÁNY A Tudományos Ismeretterjesztő Társulat HETILAPJA

Főszerkesztő: **Gózon Ákos** • Szerkesztőség: 1088 Budapest, Bródy S. u. 16. • Titkársági telefon: 327-8950; Tel/Fax: 327-8969. • E-mail: eltud@eletestudomany.hu • Postacím: 1428 Budapest, Pf. 47 • **Honlap:** <http://www.eletestudomany.hu> • Kiadja: Tudományos Ismeretterjesztő Társulat • Felelős kiadó: Piroth Eszter, a TIT Szövetségi Iroda igazgatója • Postacím: 1431 Budapest, Pf. 176 • Nyomás: Infopress Group Hungary Zrt. • Felelős vezető: Lakatos Imre vezérigazgató • **Index: 25 245 • ISSN 0013-6077** (nyomtatott) • **ISSN 1418-1665** (online) • Magyar Örökség-díjas hetilap • Tudományos Tanácsadó Testület: Almár Iván, Antalóczy Zoltán, Bendzsel Miklós, Berényi Dénes, Bod Péter Ákos, Botos Katalin, Csányi Vilmos, Falus András, Forgács Iván, Freund Tamás, Grétsy László, Hámosi József, Herczeg János, Horváth Tibor, Juhász Árpád, Kerner István, Kovács Tibor, Kroó Norbert, Makara B. Gábor, Marosi Ernő, Pléh Csaba, Roska Tamás, R. Várkonyi Ágnes, Solyom László, Szabó Miklós, Szentgyörgyi Zsuzsanna, Szörényi László, Takács László, Tátrai Zsuzsanna, Vámos Tibor, Varga Benedek, Vásárhelyi Tamás, Vigh Károly • Olvasószerkesztő: Bánsághy Nóra • Tervezőszerkesztő: Zsigmondné Balázs Ildikó • Fotó: Bojtár Ottó • Művészeti vezető: Németh János • Rovatszerkesztők: Albert Valéria (mezőgazdaság, földtudományok), Juhari Zsuzsanna (történelem, néprajz, régészet) • Pásztor Balázs (kémia, fizika, informatika) • Titkárságvezető: Óri-Kiss Gyöngyi • Minden jog fenntartva! • A meg nem rendelt fényképekért és kéziratokért nem vállalunk felelősséget. • Elfőfizethető a Magyar Posta Zrt. Hírlap Üzletágánál a 06-80-444-444-es zöldszámon, faxon: 06-1-303-3440, e-mailben: hirlapelfozites@posta.hu, valamint levélben: MP Zrt. Hírlap Üzletág, Budapest 1008), továbbá személyesen a postahelyeken és a kézbesítőnél. • Megvásárolható a LAPKER árusítóhelyein. Lapunk korábbi számai megvásárolhatók a szerkesztőségben is.

Az Élet és Tudomány a Nemzeti Kulturális Alap, a Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatala, az OTKA és az OTP Bank Nyrt. támogatásával jelenik meg.

Nemzeti
Kulturális
Alap

Szellemi Tulajdon
Nemzeti Hivatala

